opusdei.org

Vrlo ljudski, vrlo božanski (VIII): Borba za našu formaciju

Trebamo njegovati „zdravu znatiželju da dublje upoznamo naš svijet i prevladamo prepreke koje nas u tome sprječavaju.” Novi članak iz serije o krepostima.

8.12.2021.

Iako je njezin veličanstveni trenutak već bio u prošlosti, Atena je u vrijeme svetog Pavla još uvijek bila

kulturološka znamenitost. Sveti Luka nam pripovijeda kako su tamošnji ljudi, nemirnog uma, *ni na što drugo ne trate vrijeme nego na pripovijedanje i slušanje novosti* (*Dj* 17, 21). Stoga iznenađuje vidjeti njihovo skeptično odbacivanje jedine istinske novosti vrijedne tog imena: smrt i uskrsnuće Kristovo, koji nas spašava od grijeha (usp. *Dj* 17, 32). Sveti Pavao je sigurno bio duboko pogođen ovim „neuspjehom" u samom srcu klasične kulture. A to ga je navelo na duboko razmišljanje, pod vodstvom Duha Svetoga, o sadržaju autentične kršćanske novosti.

Autentična novost

U svojim pismima kršćanima u Korintu, napisanima ubrzo nakon susreta s Atenjanima, sveti Pavao predstavlja dva velika ključa za ulazak u kršćansku poruku. Prvo, otajstvo Kristova križa, koje je

nemoguće shvatiti samo ljudskom logikom (usp. *1 Kor* 1, 20-25); a zatim, njegove specifične implikacije na naš svakodnevni život. Križ podrazumijeva nov način postojanja u svijetu (usp. *1 Kor* 5, 7-8). *Je li tko u Kristu, nov je stvor. Staro uminu, novo, gle, nasta* (*2 Kor* 5, 17).

Svjetlo koje je sveti Josemaría primio 2. listopada 1928. usko je povezano s tom istom novošću: njegovom vizijom kršćana kao „nositelja jedincatoga plamena koji može osvijetliti zemaljske putove duša, jedinstvena sjaja u kojemu nikada ne će zavladati mrak, ni sjena, ni polutama."[1] Njegovo iskustvo autentične kršćanske novosti, našeg novog života u Isusu, natjeralo ga je da uvidi kako su neke tzv. „novosti", koje su tijekom tih godina uzburkavale društvo i Crkvu, u stvarnosti bile ništa druge nego „volterijanstvo napudranih vlasulja ili diskreditirani liberalizam 19.

stoljeća.”[2] Te će se „novosti” uvijek pojavljivati i nestajati kroz povijest. Za razliku od kršćanske novosti, one su samo ponovno rađanje „svih pogrešaka koje su se događale tijekom stoljeća”[3] i stoga su zapravo vrlo stare.

Velik dio našeg poslanja kao običnih kršćana uključuje dopuštenje autentičnoj novosti da prožme svaki kutak našeg života, a da nas ne zavede ono što samo izgleda kao novo. Stoga je bitno prvo je pustiti u naše vlastite živote, pustiti je da raste sa strpljenjem i odlučnošću, tako da može oblikovati naš mentalitet i stavove. Tek tada možemo osigurati „da mnogi ne ostanu u tami, već da hode putovima koji vode do života vječnoga.”[4]

Prvo dolazi sijač

Nekoliko Isusovih prispodoba o kraljevstvu Božjem jasno pokazuje da je njegova prisutnost među nama

besplatan dar. Primjerice, u prispodobi o sijaču (usp. Mt 13,3) polazišna točka je djelo osobe koja dragovoljno raspršuje sjeme. Bez ovog prethodnog truda ne bi bilo ploda. Je li tlo dobro, pošteno ili loše također je važno, ali je sporedno.

Vjera nam otkriva da smo djeca Božja: baštinici svijeta (usp. *Ps* 2,8), pozvani pomoći našem Ocu Bogu u pokušaju da sve stvoreno postane dar koji On želi da bude za nas (usp. *Rim* 8, 20-23). Oživljeni istom vjerom koja je održala poslanje prvih kršćana, nastojimo otkriti kako svi zemaljski putovi mogu voditi Bogu. Zato što smo uvjereni da „svijet nije zao, jer je došao iz Božjih ruku, jer je njegovo stvorenje, jer „Jahve ga pogleda i vidje da je dobro" (usp. *Post* 1,7 i dalje).[5] Kada uistinu shvatimo da smo Božja djeca i baštinici, da smo apostoli, shvaćamo da trebamo postati sjeme raspršeno četirima vjetrova. Oduševljeni smo,

iznad svega, vidjeti da Bog nastoji uvijek iznova posijati svoje sjeme kako bi oživio svijet koji čezne za plodom. Stoga možemo „shvatiti svu divotu Božjeg zvanja. Kristova nas je ruka sakupila na žitnom polju: sijač drži zrna pšenice u svojoj ranjenoj ruci. Krv Kristova pere i natapa to sjeme. Nakon toga razbacuje Gospodin pšenicu u vjetar, tako da ona umirući dade život i da se, zakopana u zemlju, razmnoži u zlatno klasje.”[6]

Obraditi zemlju, poboljšati sjeme

Međutim, nije dovoljno samo raspršiti sjeme. Sjeme također mora imati snagu i „inteligenciju” da pusti korijenje. Štoviše, zemlju će trebati pognojiti; trebat ćemo je obraditi i pripremiti što je bolje moguće (usp. *Lk* 13, 6-9).

Ako želimo da plod bude toliko obilan da se, kako Isus kaže, i ptice nebeske mogu tamo skloniti (usp. *Mt*

13, 31-32), bitan dio naše suradnje biti će pripremiti, u mjeri naših mogućnosti, dobro sjeme. Prije svega, sami trebamo biti uvjereni u prisan odnos vjere s istinom. Moramo imati vitalno uvjerenje da vjera nije samo „uzvišeni osjećaj koji donosi utjehu i veselje, već ostaje plijen hirovima našeg duha i promjenjivim dobima, nesposobnima održati postojano putovanje kroz život.”[7] Umjesto toga, „trebamo znanje, trebamo istinu, jer bez toga ne možemo ostati čvrsti, ne možemo ići naprijed. Vjera bez istine ne spašava, ne pruža sigurno uporište.”[8]

Žeđ za istinom omogućuje nam da pustimo vjeru u naš intelekt, otkrijemo njezinu racionalnu utemeljenost. Tada se naš razum otvara za mnogo šire horizonte. Stvarnost u svom svojem bogatstvu postaje nam i razumljivija i dublja. Stoga, ako želimo biti sijači autentične Kristove novosti, ne

možemo ne razmišljati o svojoj vjeri, nastojeći njome prosvijetliti svaki kutak našeg života, uključujući i svoj profesionalni rad. Kada marljivo pokušamo razmišljati o svojim iskustvima u svjetlu vjere, što nije jednostavno pribjegavanje nekim gotovim odgovorima, postupno ćemo steći dobru naviku, krepost – možda jednu od najvažnijih. Tek kada naš razum bude obasjan svjetlom vjere, moći ćemo „otkriti božanske sjajeve koji sjaju kroz najobičnije svakodnevne stvarnosti.”[9]

Kako bi to postalo stvarnost u našemu životu, moramo biti istinski ponizni. Trebamo biti poslušni Duhu Svetomu koji nam govori kroz svakodnevne događaje i ljude oko nas (usp. *Iv* 14, 26). U nastojanju da donesemo Kristovo svjetlo svijetu, naša istinska snaga može doći samo od Boga. Kao što je sveti papa Ivan Pavao II. rekao: „Poniznost je stvaralačko pokoravanje sili istine i

ljubavi. Poniznost je odbacivanje vanjštine i površnosti; to je izraz dubine ljudskog duha; to je uvjet čovjekove veličine.”[10]

„Borba” svetog Josemarije

Tako možemo razumjeti napor svetog Josemarije da osigura kako bi Opus Dei, od samog početka, nudio duboku filozofsku i teološku formaciju, koja bi zauzvrat utjecala na nečije profesionalno okruženje. U svojoj potrazi za pronalaženjem pravog rješenja kako bi to postigao, govorio je o pravoj „borbi”.[11] Ovaj siloviti jezik naglašava napornu prirodu napora za stjecanje čvrste formacije, a time i potrebu da se učini prava obveza, uvijek u skladu s osobnim okolnostima svakoga. Sveti Toma Akvinski govorio je o kreposti „proučenosti” koja podrazumijeva „odlučan napor da se traži istina stvari.”[12] To jest, zahtjeva trajni stav njegovanja zdrave znatiželje za

dubljim poznavanjem našeg svijeta i nastojanjem oko prevladavanja prepreka koje nas u tome sprječavaju. U svakom slučaju, važno je nikada ne izgubiti iz vida veličinu cilja koji nadahnjuje naše napore: da Kristovu poruku učinimo svojom vlastitom kako bismo je mogli posijati u svijetu oko sebe.

Slika borbe također nas može navesti da razmislimo o važnosti strategije. Kako možemo postići tako visok cilj kada nam nedostaje vremena i mira potrebnih za duboko promišljanje velikih životnih pitanja? Za neke, ova strategija može uključivati dobro korištenje sredstava formacije u kojima već sudjeluju, nastojeći izvući još više iz njih. Drugima može pomoći savjet klasičnog autora koji je sveti Josemaría upotrijebio u jednoj od svojih knjiga:*non multa, sed multum*[13] - bolje nešto uraditi temeljito, nego svašta površno. To može uključivati traženje savjeta u

vezi s prikladnim planom čitanja koji nas vodi dublje u određenu temu. Štoviše (uz red koji je bitan u svakoj intelektualnoj aktivnosti), također možemo iskoristiti nebrojene resurse koje internet nudi danas. Slika rukavice koja odgovara ruci, koju je utemeljitelj Opusa Dei koristio govoreći o planu života, može se primijeniti i na naš osobni plan formacije, usmjeren na produbljivanje znanja o vjeri.

Dva savjeta za stjecanje širokog vidika

Budući da nam svjetlo vjere omogućuje da shvatimo najdublje značenje onoga što se događa oko nas, mi kršćani trebamo sebe vidjeti kao protagoniste, a ne kao puke promatrače, u velikim kulturnim i intelektualnim raspravama koje se vode u današnjem društvu. Trebali bismo imati zdrav nekonformistički stav, shvaćajući da smo „pozvani

pridonijeti, inicijativom i spontanošću, da poboljšamo svijet i kulturu našega vremena, tako da se otvore Božjim planovima za čovječanstvo.”[14]

Kako bi to postalo stvarnost, sveti Josemaría nam je ostavio dva savjeta. Prvi uključuje širok vidik, ne zadovoljiti se malim ciljevima: „Za tebe, koji želiš oblikovati katolički, univerzalni mentalitet, prepisujem neke osobine: širina vidika i snažno produbljivanje u onome što je trajno živo u katoličkoj pravovjernosti; čežnja ispravna i zdrava – nikada lakoumnost – za obnovom tipičnog nauka tradicionalne misli u filozofiji i tumačenju povijesti; brižna pažnja za suvremena misaona i znanstvena kretanja; i pozitivan i otvoren stav nasuprot današnjim preoblikovanjima socijalnih struktura i načina života.”[15]

Gorljivost da produbimo svoje razumijevanje stvorenog svijeta, koje zahtijeva čitanje i učenje, tjera nas da shvatimo kako smo dio tradicije koja nam prethodi i koja nam omogućuje da vidimo dalje od sadašnjosti. „Mi smo poput patuljaka koji stoje na ramenima divova. Možemo vidjeti više i dalje od njih, ne zbog svojih fizičkih kvaliteta, već zato što smo uzdignuti njihovom velikom visinom.”[16]

S ovim nasljeđem, možemo na pozitivan način prilagoditi se novim dostignućima i brigama našeg vremena te naučiti razlučiti, uz konstruktivan duh i uz pomoć drugih, između pravog i lažnog napretka. Tako korak po korak kujemo osobnu i razumnu viziju velikih problema. Njegujemo uistinu univerzalni, „katolički” mentalitet.

Suočen s izazovom pomoći otvoriti sve ljudske sektore Božjim

planovima, Benedikt XVI. pridaje veliku važnost onome što je on nazvao „kreativnim manjinama.” Obično su oni ti „koji određuju budućnost.” Stoga „Katolička Crkva mora shvatiti da je ona kreativna manjina koja ima baštinu vrijednosti koje nisu prošlost, već vrlo živa i relevantna stvarnost. Crkva se mora modernizirati; ona mora biti prisutna u javnoj raspravi, u našoj borbi za istinski koncept slobode i mira.”[17]

Pronaći ljude koji dijele tu gorljivost za formacijom i dubokom analizom svih stvorenih stvarnosti, a zatim zajedno s njima poduzeti inicijative svake vrste, jedno je od najplodonosnijih iskustava poziva kršćana usred svijeta. Povijest prvih vjernika Djela za nas je potvrda te plodnosti.[18] U tom je nastojanju svatko od nas pozvan pronaći vlastitu ulogu i način doprinosa u svojim specifičnim osobnim okolnostima.

Drugi savjet svetog Josemarije, u tom pogledu, odnosi se na mnoštvo rješenja. Svjetlo vjere omogućuje da se, u gotovo svemu, nađe više od jednog rješenja, više od jednog puta prema naprijed. Različiti načini djelovanja, razmišljanja i rješavanja problema mogu biti legitimno inspirirani istom vjerom te ih zbog toga treba poštivati.[19] Stoga nas vjera navodi da njegujemo svoju sposobnost slušanja, suradnje i dijalogiziranja s drugima, s čvrstom željom da učimo i obogaćujemo se drugim stajalištima.

* * *

Sveto pismo nam govori da „Marija u sebi pohranjivaše sve te događaje i prebiraše ih u svom srcu” (*Lk* 2, 19). Sve što se događalo oko nje, a posebno što je imalo veze s njezinim Sinom, odjeknulo je u njezinom unutarnjem svijetu. Razmatrajući uvijek iznova ljepotu naše vjere i

veličinu našega poslanja, nalazimo da naša srca gore u želji da se što bolje obrazujemo i pronađemo specifične načine kako to učiniti. To će nas također navesti da predlažemo inicijative, tražeći suradnju s drugima koji mogu pomoći da se vječna Kristova novost predstavi na „novim Areopazima" današnje kulture. I pomoći će nam, ako bude potrebno, da se otresemo bilo kakve naznake „sterilnog pesimizma,"[20]shvaćajući, kako je sveti Josemaría često govorio, da „svijet čeka na nas."[21]

Nicolás Álvarez de las Asturias

[1] Kovačnica, br. 1.

[2] Put, br. 849.

[3] Sveti Josemaría, *Nadnaravna svrha Crkve*, br. 2.

[4] Kovačnica, br. 1.

[5] Sveti Josemaría, *Razgovori,* br. 114.

[6] Sveti Josemaría, *Susret s Kristom*, br. 3.

[7] Papa Franjo, *Lumen fidei*, br. 24.

[8] *Isto.*

[9] *Razgovori*, br. 119.

[10] Sveti Ivan Pavao II, Angelus, 4. ožujka 1979.

[11] Usp. M. Montero, „Formacija prdvih žena Opusa Dei (1945-1950),”*Studia et Documenta*, vol. 14, 2020, str. 110.

[12] Sveti Toma Akvinski, *Summa theologica,* II-II, q. 166, a. 2 ad 3.

[13] *Put,* br. 333.

[14] Fernando Ocáriz, Prelatovo pismo, 14. veljače 2017., br. 8.

[15] Sveti Josemaría, *Brazda,* br. 428.

[16] Bernard iz Chartresa, citirao Ivan od Salisburyja, *Metalogicon,* 1159.

[17] Benedikt XVI., Susret s novinarima, 26. rujna 2009.

[18] Usp. J. L. González Gullón, DYA. *La Academia y Residencia en la historia del Opus Dei (1933-1939)*, Rialp, Madrid 2016; i M. Montero, *Historia de ediciones Rialp*, Rialp, Madrid, 2020.

[19] Usp. *Razgovori,* br. 117.

[20] Usp. Papa Franjo, Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium*, br. 84-86.

[21] *Brazda*, br. 290.

pdf | document generated automatically from https://opusdei.org/hr-hr/article/vrlo-ljudski-vrlo-bozanski-

viii-borba-za-nasu-formaciju/
(2.02.2026.)